

HOOFDPUNTEN
JAARVERSLAG PO-RAAD

2023

www.poraad.nl

PORAAD

Voorwoord en inleiding

2023 was een bewogen jaar, een jaar gekenmerkt door oorlog en opschudding in de wereld. In Nederland kenden we veel politieke turbulentie met onder meer een kabinetsval en weer een formatie, zo kort na de vorige.

Tegelijkertijd gebeurde er in het primair onderwijs veel moois. In de vele werkbezoeken en ontmoetingen op schoolorganisaties zag ik prachtige initiatieven, goede voorbeelden en constructieve samenwerking tussen onderwijsprofessionals, op alle niveaus. Mensen met verstand van onderwijs én hart voor onderwijs. Daarnaast staan we in het primair onderwijs onverminderd voor grote uitdagingen. Zo hebben veel schoolorganisaties te maken met een knellend personeelstekort en is de verdere verbetering van de kwaliteit van het onderwijs een voortdurend aandachtspunt.

Voor de vereniging PO-Raad was 2023 een goed jaar. We zien de ledenbetrokkenheid groeien. De Verenigingscommissies komen elke maand bijeen op het kantoor van de PO-Raad, we hebben vele inspirerende bijeenkomsten achter de rug en het impactteam Stelsel & Professionalisering heeft een mooie Kwaliteitsagenda opgeleverd. Daarnaast zien we duidelijke resultaten van de inspanningen van het bureau van de PO-Raad. In dit beknopte jaarverslag hebben we een aantal hoofdpunten van 2023 op een rijtje gezet. Ik nodig je van harte uit om meer te lezen.

Lev Avitan sloot onze november ALV af met de woorden 'Het geheel draag je samen', een treffende afsluiting. In 2024 willen we de kracht van het collectief nog meer laten zien. Naar elkaar, naar de collega's in en om onze sector en naar de politiek. Dat alles met één doel voor ogen: samen voor goed onderwijs voor alle kinderen.

Met vriendelijke groet,

Freddy Weima
Voorzitter PO-Raad

Lobby &
belangen-
behartiging

Dienstverlening
school-
organisaties

Ontwikkeling
primair
onderwijs

Vereniging
en bureau
PO-Raad

Lobby & belangenbehartiging

De PO-Raad behartigde de belangen van de sector primair onderwijs. Dat gaat over de kwaliteit van het onderwijs, maar ook over goed werkgeverschap, onderwijshuisvesting, voldoende structurele financiering en over kansen voor alle leerlingen. Dit leidde in 2023 onder andere tot de volgende resultaten.

DELTAPLAN

De PO-Raad heeft in 2023 'Bouwstenen voor Deltaplan' samen met de andere sociale partners in het primair en voortgezet onderwijs gepubliceerd. We roepen daarin de informateur en de onderhandelende partijen op om in het nieuwe regeerakkoord op te nemen dat er een DELTAPLAN voor het lerarentekort komt. De belangrijke oproep wordt ondersteund door onder meer de Vereniging Nederlandse Gemeenten, LAKS, Jeugdzorg Nederland, de Sectorraad Gespecialiseerd Onderwijs en de Brancheorganisatie Maatschappelijke Kinderopvang.

BEVOEGDHEDEN GESPECIALISEERD ONDERWIJS

We hebben aandacht gevraagd voor het anders organiseren van bevoegdheden met betrekking tot bepaalde onderdelen van het gespecialiseerd onderwijs. OCW gaat nu een procesvoorstel maken. Het voorstel moet de druk binnen de scholen voor speciaal basis-, speciaal- en voortgezet speciaal onderwijs als gevolg van het personeelstekort verminderen.

NIEUWKOMERSONDERWIJS

Samen met LOWAN hebben we een brede lobby opgezet om de knelpunten in het nieuwkomersonderwijs voor het voetlicht te brengen. We hebben al veel bereikt en de minister heeft toegezegd een onderzoek te doen naar de organisatie en behoeftes ten aanzien van het nieuwkomersonderwijs.

ONDERWIJSREGIO'S

In de werkagenda 'Samen voor het beste onderwijs' is regionale samenwerking één van de speerpunten. We volgden hierin de lerende aanpak en rondom de zomer zijn er 27 voorloperregio's (primair en voortgezet onderwijs) van start gegaan. De PO-Raad houdt intensief contact met de voorloper-regio's. Vanuit de signalen uit de praktijk werken we aan het verleggen van de koers van de onderwijsregio's, zodat het proces beter aansluit bij het doel: een regionale arbeidsmarktaanpak waarmee schoolorganisaties hun krachten bundelen in de aanpak van het personeelstekort. Daarnaast hebben we een leergang regionale samenwerking ontwikkeld om leden te ondersteunen. De eerste leergang is in het najaar van 2023 gestart.

STRATEGISCH HRM

We hebben een stevige lobby opgezet rondom de voorgenomen Wet Strategisch HRM. De PO-Raad is van mening dat deze wet volstrekt overbodig is. De kennisgroep P&O heeft ook in 2023 input geleverd voor de beleidsontwikkeling en de lobbyactiviteiten van de PO-Raad.

ONDERWIJSHUISVESTING

De PO-Raad voert al jaren lobby voor een nieuwe wet Onderwijshuisvesting. In 2023 is dit wetsvoorstel in een eerste internetconsultatie gegaan. In het wetsvoorstel worden de taken van schoolbesturen op het gebied van onderwijshuisvesting aangepast en uitgebreid. De boogde streefdatum voor inwerkingtreding is 1 januari 2025.

We zien dat de urgentie van de onderwijshuisvestingsopgave groeit en dat onze lobby vruchten af begint te werpen. Voor het eerst kwam onderwijshuisvesting terug in verkiezingsprogramma's. Dankzij de onophoudelijke inzet van onder andere de PO-Raad staat de onderwijshuisvesting echt op de agenda. En dat is ook hard nodig.

MEDIA

De media wist ons ook in 2023 goed te vinden, wij koppelden regelmatig schoolbestuurders en medewerkers aan televisie, radio of geschreven media om verhalen uit de praktijk te delen. Deze verhalen ondersteunden onze lobby en hielpen om aandacht voor knelpunten te krijgen.

Vooruitlopend op de Tweedekamerverkiezingen van 22 november 2023 nam de PO-Raad het initiatief tot het organiseren van een onderwijsdebat. Samen met andere organisaties werd op 30 oktober een goed debat georganiseerd, waarbij het echt over het onderwijs ging.

Dienstverlening aan schoolorganisaties

De PO-Raad biedt schoolorganisaties diensten aan ter ondersteuning van hun primair proces: het geven van goed onderwijs aan de leerlingen. In 2023 zagen we de volgende ontwikkelingen op dit gebied.

PO-ACADEMIE

De PO-Academie heeft een professionaliseringsaanbod voor schoolbestuurders, schoolleiders en adviseurs in het primair onderwijs. In 2023 zijn er verschillende nieuwe leertrajecten ontwikkeld waaronder 'Startende Bestuurder' en 'Regionale samenwerking arbeidsmarktvragestukken'. De nieuwe leertrajecten voor (bovenschoolse) kwaliteitsmedewerkers zijn populair, zowel voor beginnende collega's als collega's die verder zijn in hun carrière. De bezettingsgraad van het aanbod van de PO-Academie ligt op 95%.

BESTUURLIJKE PROFESSIONALITEIT

De bestuurlijke visitaties bestonden in 2023 tien jaar, we hebben een recordaantal van 35 bestuurlijke visitaties uitgevoerd. Met de bestuurlijke visitaties laat het primair onderwijs duidelijk de toegevoegde waarde zien van de schoolbestuurder binnen het geheel van de schoolorganisatie. Verder hebben we de leergang 'Startende bestuurder' ontwikkeld en deze is in het najaar van start gegaan.

STEUNPUNT PASSEND ONDERWIJS

Het Steunpunt Passend Onderwijs heeft in 2023 veel activiteiten georganiseerd, bijvoorbeeld masterclasses en webinars. Ook heeft het steunpunt een grote bijdrage geleverd aan de stroomschema's voor de afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) die in juli zijn gepubliceerd.

CAO-AKKOORD

We hebben in 2023 verschillende informatiebijeenkomsten gehouden over de inhoud van het cao-akkoord. Ook hebben we cao-roadshows georganiseerd voor het verdiepende gesprek over een aantal HR-gerelateerde onderwerpen. Deze bijeenkomsten voorzien in een behoefte en worden goed gewaardeerd.

Met de nieuwe cao kregen de medewerkers in het primair onderwijs een loonstijging van 10% vanaf 1 juli 2023. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over verschillende onderwerpen, zoals woon-werkverkeer, directeuren en participatiebanen. De cao loopt van 1 mei 2023 tot en met 30 september 2024.

IMPULSEN ONDERWIJSKWALITEIT

In 2023 hebben 240 schoolorganisaties deelgenomen aan de programma's GWGB en GWGB+(Goed Worden, Goed Blijven [plus]). In 2023 heeft onderzoeksbureau Oberon onderzoek gedaan naar de effecten van het ondersteuningsprogramma GWGB+. De resultaten van het onderzoek worden begin 2024 gepresenteerd.

De Verenigingscommissie Kwaliteit heeft onderzoek laten uitvoeren naar kenmerken van schoolbesturen met oordeel onvoldoende en goed. Hiervan wordt ook begin 2024 het resultaat gepresenteerd.

VOORZIENING GROOT ONDERHOUD

Per 1 januari 2024 is de wijze van verwerken groot onderhoud in de jaarcijfers aangepast. Voor de uitleg en toepassing van de nieuwe regelgeving hebben we in 2023 samen met de VO-raad een uitgebreid ondersteuningsaanbod uitgerold, waaronder een brochure, webinars, vragenuurtjes en een tool voor het maken van berekeningen. Aan de webinars en vragenuurtjes hebben honderden medewerkers en bestuurders deelgenomen.

DIGITAAL VEILIG ONDERWIJS

Samen met de VO-raad is het project 'Veilig en doordacht digitaliseren' gestart. We organiseerden in 2023 activiteiten gericht op bewustwording en professionalisering, bijvoorbeeld leertrajecten en webinars. Vanaf september is het leertraject voor bestuurders 'Regie op digitalisering' uitgevoerd. Dit leertraject is samen met de VO-Academie en PO-Academie ontwikkeld.

In samenwerking met Kennisnet en de VO-Raad is in april 2023 het Normenkader Informatiebeveiliging en Privacy voor Funderend Onderwijs gepubliceerd. Het normenkader beschrijft de normen voor een digitaal veilige schoolorganisatie en biedt concrete voorbeeldmaatregelen. Daarmee is het een belangrijk hulpmiddel om scholen digitaal veilig te maken.

Ontwikkeling van de sector primair onderwijs

Het primair onderwijs is voortdurend in ontwikkeling. De PO-Raad jaagt ontwikkelingen aan, initieert innovatieve projecten en ondersteunt kennisdeling voor het basisonderwijs en speciaal onderwijs. Hierbij enkele ontwikkelingen uit 2023.

DATA GEÏNFORMEERD

In november is de Sectorrapportage primair onderwijs voor de derde keer gepubliceerd. Deze Sectorrapportage laat onder andere zien:

- waarom we later moeten selecteren,
- waarom onderwijsondersteunend personeel iets minder vaak een vast contract heeft,
- dat van elke euro 2 cent niet is uitgegeven en waar een deel van de oorzaak ligt en
- dat de kwaliteit van schoolgebouwen ondermaats is.

De PO-Raad wil met deze Sectorrapportage laten zien hoe het onderwijs zich ontwikkelt, waar het goed gaat, wat er beter kan en welke oplossingsrichtingen we zien.

In 2023 hebben we maar liefst 1,66 miljoen bezoekers gehad op scholenopdekaart.nl. Deze website geeft een compleet beeld van alle scholen voor primair onderwijs in Nederland. Mooi om te zien dat steeds meer ouders en andere bezoekers hun weg vinden naar Scholen op de kaart.

IBO 'KOERSEN OP KWALITEIT EN KANSENGELIJKHEID'

In april 2023 is het IBO-rapport 'Koersen op kwaliteit en kansengelijkheid' uitgebracht. Dit interdepartementaal onderzoek concludeerde dat het onderwijs last heeft van een overvloed aan sturing met vele verschijningsvormen die soms zelfs tegenstrijdig zijn. Als reactie op het rapport kondigde de minister aan het besturingsmodel te willen herijken. Het traject van herijking resulteert begin 2024 in een brief aan de Tweede Kamer. Samen met onze leden leveren wij input en houden we de herijking scherp in de gaten.

PILOT ACCREDITATIE EN HET BEROEPSPROFIEL

Samen met de VO-raad en de Vereniging van onderwijsbestuurders (VvOB) zijn we gestart met het ontwikkelen van een concept accreditatiestelsel en een beroepsprofiel voor bestuurders in het primair en voortgezet onderwijs. Rondom de zomer is een pilot geweest met het accreditatiestelsel waaraan vijf leden van de PO-Raad hebben deelgenomen. Tijdens de ALV in november is het beroepsprofiel goedgekeurd en is groen licht gegeven voor de verdere ontwikkeling van het accreditatiestelsel.

INCLUSIEVER ONDERWIJS

In de toekomst willen we ervoor zorgen dat onze scholen inclusiever kunnen zijn. Daarvoor is één allesomvattende wet nodig die geldt voor kinderopvang, primair onderwijs en voortgezet onderwijs. We zagen in 2023 de beweging naar inclusiever onderwijs groeien. De huidige realiteit met het personeelstekort en wachtlijsten in gespecialiseerd onderwijs bemoeilijkt wel het gesprek hierover.

DOORGAANDE ONTWIKKELLIJN 0-18 JAAR

Ook in 2023 werkten we veel samen met onze partners in de kinderopvang en deden veel aan voorlichting. Dit gebeurde door de organisatie van IKC-dagen, webinars en andere bijeenkomsten. We merkten dat er veel behoefte is aan informatie, zowel rond het starten van de samenwerking als het doorgroeien naar een bestuurlijke fusie. In de lobby van de PO-Raad is de doorgaande ontwikkellijn van kinderen een belangrijk onderdeel bij het pleidooi voor kansgelijkheid.

INNOVATIEPROGRAMMA ONDERWIJSHUISVESTING

We hebben samen met OCW, de VO-raad en de VNG de aanvraag Innovatieprogramma Onderwijshuisvesting voor het Nationaal Groeifonds ingediend en een voorwaardelijke toezegging hierop gekregen. Doel van het programma is om samen te leren hoe we kwalitatief betere schoolgebouwen sneller en kostenefficiënter kunnen renoveren en vernieuwen.

DIGITALISERING

Samen met Kennisnet en de VO-raad wordt een integrale ICT-monitor ontwikkeld. In 2023 is een eerste versie van MYRA opgeleverd. We zijn verder een nieuw governancemodel voor de educatieve contentketen (Edu-V) aan het ontwikkelen. In dit model is (directe) vertegenwoordiging van onderwijsbesturen geborgd. Dit governancemodel zorgt ervoor dat het onderwijsveld mee besluit over ontwikkelingen in de keten.

Vereniging en bureau PO-Raad

De vereniging PO-Raad en het bureau van de PO-Raad heeft in 2023 onder andere de volgende ontwikkelingen doorgemaakt.

STRATEGISCHE AGENDA EN VERENIGINGSCOMMISSIES

De Strategische Agenda 2022-2026 'De kracht van het collectief' is vastgesteld in de Algemene Ledenvergadering (ALV) van juni 2022. Vervolgens is in 2023 de uitvoering van Strategische Agenda samen met leden begonnen. Op 26 januari 2023 zijn de Verenigingscommissies van start gegaan. Ongeveer 75 leden komen maandelijks in drie verschillende commissies (Onderwijskansen, Kwaliteit en Arbeidsmarkt & Arbeidszaken) bijeen om uitvoering te geven aan de Strategische Agenda.

IMPACTTEAM EN DE KWALITEITSAGENDA

In maart 2023 is het impactteam Stelsel & Professionalisering van start gegaan. De leden van het team hebben het bestuur in september geadviseerd met een Kwaliteitsagenda. Deze is door de ALV in november vastgesteld. Met de Kwaliteitsagenda nemen leden van de PO-Raad verantwoordelijkheid voor onderwijskwaliteit en bestuurlijke professionaliteit van zichzelf, hun eigen schoolorganisatie en de sector als geheel.

THEMACOMMISSIE DIGITALISERING

In 2023 is de themacommissie digitalisering van start gegaan. De commissie adviseert het bestuur van zowel de VO-raad als PO-Raad over digitalisering en nieuwe technologieën in het onderwijs.

LEDENONDERZOEK

De leden geven de PO-Raad het cijfer 7. Onze producten en dienstverlening zijn goed bekend, worden veel gebruikt en hoog gewaardeerd. Leden vinden dat we het beter kunnen doen door meer stelling te nemen, proactiever te handelen en meer te luisteren. Naar aanleiding van het ledenonderzoek hebben we actiepunten bepaald, deze komen terug in het jaarplan 2024.

ALGEMENE LEDENVERGADERINGEN

In juni 2023 vierden we het 15-jarig jubileum van de Vereniging PO-Raad in de Fabrique in Utrecht. Dit deden we met een inspirerende en feestelijke programma van sprekers en artiesten van binnen en buiten het onderwijs. In november hebben we belangrijke besluiten genomen over de kwaliteitsagenda en het beroepsprofiel.

BUREAU EN MANAGEMENTTEAM

Medewerkers van het bureau ondersteunen het bestuur bij hun werkzaamheden. Het bureau wordt bestuurd door de directeur en een managementteam van vier personen. In 2023 hebben we afscheid genomen van drie MT-leden. We zijn verheugd dat we deze functies snel hebben kunnen invullen, mede met bestaande medewerkers die doorgroeiden naar een managementpositie. De samenwerking met de VO-raad is in 2023 verder geïntensiveerd.

DIVERSITEIT EN INCLUSIE

Er is gewerkt aan onze ambitie met betrekking tot diversiteit en inclusie binnen het bureau van de PO-Raad. We richten ons daarbij op inclusievere communicatie, inclusiever HR-beleid en de toegankelijkheid van ons gebouw. In 2024 krijgt dit een vervolg.

BESTUUR PO-RAAD

De PO-Raad wordt aangevoerd door een dagelijks bestuur (DB) en een algemeen bestuur (AB). De PO-Raad heeft afscheid genomen van Chris van Meurs als vicevoorzitter van het Dagelijks bestuur (DB) van de vereniging. We hebben daarmee de overstap gemaakt naar een eenhoofdig Dagelijks bestuur. Dat heeft geleid tot een beperkte verschuiving van taken waarbij de directeur van het bureau de portefeuille Onderwijskansen bestuurlijk bemant. Begin 2024 evalueren wij het eenhoofdig DB, deze evaluatie wordt op de ALV van juni aangeboden aan de leden.

Het AB bestond in 2023 uit zeven leden die actief participeren in de vereniging. Zij spelen een belangrijke rol in (informele) netwerken en in de Verenigingscommissies van de PO-Raad. Ook hebben zij de taak om de verbinding tussen leden en de PO-Raad te verstevigen, signalen uit de vereniging op te halen en samen met het bestuur en bureau van de PO-Raad te vertalen naar beleid.